

15 Μαΐου 2021

Μια δοκιμασμένη μέθοδος

[Ορθοδοξία](#) / [Πνευματική ζωή](#)

[Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος](#)

Οι αρχαίοι Χριστιανοί επιδρούσαν στην κοινωνία με ένα άφωνο, σιωπηλό και μυστικό όπλο, το παράδειγμά τους. Το παράδειγμα της αγάπης, της τιμιότητας, της αγνότητας, της σταθερότητας, του ηρωισμού.

Να αναφέρουμε μερικά παραδείγματα. Ένας ειδωλόλατρες της Ρώμης είχε στην ιδιοκτησία του ανάμεσα στο πλήθος των δούλων του και ένα Χριστιανό, χωρίς να το ξέρει. Έβλεπε όμως ότι η διαγωγή του ήταν εντελώς διαφορετική από τους άλλους. Οκνηροί εκείνοι ακόμη και κάτω από το μαστίγιο, πρόθυμος αυτός και χωρίς βία. Ανάγωγοι εκείνοι, ευγενικότατος και εξυπηρετικότατος αυτός. Είχε μία αξιοπρέπεια και μία σεμνότητα υποδειγματική. Και ο κύριός του απορούσε και σκεφτόταν: «Μήπως κατάγεται από ευγενικό γένος; Μήπως σπούδασε φιλοσοφία;» Τίποτε απ' αυτά δεν συνέβαινε. Τί συμβαίνει λοιπόν με αυτό το «πράγμα»; «Πράγμα» ονόμαζαν τους δούλους και όχι ανθρώπους. Κάποια ημέρα γινόταν η αποκάλυψη. Ο υποδειγματικός δούλος ήταν χριστιανός. Γι' αυτό ήταν διαφορετικός από τους άλλους. Ωστε οι χριστιανοί δεν είναι καθάρματα, αλλά κάτι ευγενικό και ανώτερο!

Στο στρατό υπήρχε ένας αξιωματικός, ο οποίος δεν ήταν κτηνώδης και βλάσφημος, οινόπότης και βάρβαρος σαν τους συναδέλφους του. Τί συμβαίνει; Ερχόταν η στιγμή που τον καλούσαν να θυσιάσει στους θεούς και αυτός αρνιόταν να θυσιάσει στα είδωλα. Ομολογούσε την πίστη του στον Χριστό. Ο θαυμασμός των άλλων κορυφωνόταν τότε σε μία αναγνώριση και ομολογία.

Ο θρίαμβος του σιωπηλού χριστιανικού παραδείγματος φαινόταν μέσα στην οικογένεια. Ένας Ρωμαίος π. χ. είχε γυναίκα ειδωλόλατρισσα γεμάτη ελαττώματα. Ξαφνικά την έβλεπε να αλλάζει, να γίνεται πραότερη, σεμνότερη, προθυμότερη. Συγχρόνως όμως με την μεταβολή της αυτή πληροφορείται ότι η σύζυγός του πηγαίνει σε κάτι μυστικές συνάξεις και δεν αργούσε να μάθει ότι επρόκειτο περί χριστιανικών. Ωστε λοιπόν στον Χριστιανισμό όφειλε η γυναίκα του την θαυμαστή μεταβολή της!

Ο αρχαίος χριστιανός συγγραφέας Τερτυλλιανός βεβαιώνει πολλά περιστατικά μεταβολής της συμπεριφοράς των ειδωλόλατρών: «Η γυναίκα αυτή, λένε, πόσο ελεύθερη, πόσο έκδοτη ήταν! Ο νέος αυτός τί μανιακός παίκτης, τί έκλυτος ήταν! Να, ότι έγιναν Χριστιανοί! Έτσι λοιπόν το όνομα του Χριστιανού θεωρείται η αφορμή της βελτιώσεώς τους». Ακόμη και οι ειδωλόλατρες ομολογούσαν: «Ο Γάϊος Σήϊος είναι καλός άνθρωπος, πλην όμως είναι Χριστιανός». Άλλος ομολογούσε κατά παρόμοιο τρόπο: «Εκπλήττομαι, διότι ο Λούκιος Τίτιος, άνθρωπος φωτισμένος, έγινε ξαφνικά Χριστιανός». «Και δεν διερωτώνται, σχολιάζει ο Τερτυλλιανός, μήπως γι' αυτό ακριβώς ο Γάϊος είναι τίμιος και ο Λούκιος εί-ναι φωτισμένος, επειδή είναι Χριστιανοί, ούτε μήπως ένεκα τού-του έγιναν Χριστιανοί, επειδή ο ένας είναι τίμιος και ο άλλος είναι σώφρων και συνετός» (Απολογητικός γ').

Αλλά δεν είναι μόνον η προς Διόγνητον επιστολή και ο Τερτυλλιανός, που βεβαιώνουν την ζυμωτική και αναγεννητική επίδραση των αρχαίων Χριστιανών. Και οι άλλοι απολογητές προβάλλουν τα θαυμαστά παραδείγματα των Χριστιανών μπροστά στους Ρωμαίους αυτοκράτορες και τη Σύγ-κλητο, χωρίς κανείς να έχει την τόλμη να τους αντιμιλήσει.

Ας ακούσουμε τον φιλόσοφο και μάρτυρα Ιουστίνο, ο οποίος μαθήτευσε κοντά στους μεγαλύτερους φιλοσόφους της εποχής του, τι λέει στην πρώτη του απολογία: «Άλλοτε ευχαριστούμεθα στην ανηθικότητα· σήμερα η αγνότητα είναι η απόλαυσή μας. Ήμασταν παραδομένοι στην μαγεία· σήμερα είμαστε αφιερωμένοι στον αγαθό και αγέννητο Θεό. Αγαπούσαμε και αναζητούσαμε περισσότερο από όλα το χρήμα και τα κτήματα. Σήμερα διαθέτουμε όλα όσα έχουμε χάριν του κοινού και τα μοιραζόμαστε με τους πτωχούς. Τα μίσση και οι φόνοι μας διαιρούσαν· η διαφορά των ηθών και των εθίμων δεν μας επέτρεπε να δεχόμαστε ξένο στο σπίτι μας. Σήμερα μετά τον ερχομό του Χριστού, ζούμε μαζί, προσευχόμαστε για τους εχθρούς μας, προσπαθούμε να κερδίσουμε τους άδικους διώκτες μας, με τρόπο ώστε όσοι ακολουθούν τα υπέροχα παραγγέλματα του Χριστού, μπορούν να ελπίζουν στην ίδια μισθαποδοσία με εμάς από τον Θεό, τον Κύριο το κόσμου...» (Α' Απολογία XIV).

Και προχωρεί ο Ιουστίνος στην σθεναρή απολογία του λέγοντας: «Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ως παραδείγματα πολλούς, οι οποίοι έζησαν ανάμεσά σας. Απαρνήθηκαν την βιαιότητα και την τυραννικότητα, αφού νικήθηκαν από το θέαμα της καρτερικότητας των γειτόνων τους ή αφού έλαβαν πείρα της υπέροχης υπομονής των συνταξιδιωτών τους και των συνεργατών τους» (Α' Απολογία XVI).

Έτσι γραφόταν η πρώτη ιστορία του Χριστιανισμού. Με τους απλοϊκούς ανθρώπους, οι οποίοι θαυματουργούσαν με το πα-ράδειγμά τους.

Παρόμοια βεβαιώνει και ο Αθηναίος απολογητής Αθηναγόρας: «μεταξύ μας θα βρείτε ίσως αγράμματους χειρώνακτες... Εάν είναι ανίκανοι να εκθέσουν με τα λόγια την χρησιμότητα της διδασκαλίας τους, την αποδεικνύουν όμως με τις πράξεις τους. Δεν λένε λόγια, αλλά εκθέτουν τα καλά τους έργα. Όταν τους κτυπούν, δεν ανταποδίδουν τα κτυπήματα· όταν αδικούνται, δεν καταφεύγουν στο δικαστήριο. Δίνουν σ' εκείνους που τους ζητούν και αγαπούν τον πλησίον τους σαν τον εαυτό τους.... Επειδή είμαστε βέβαιοι ότι θα δώσουμε λόγο για όλη την επίγεια ζωή μας στον Θεό που μας έπλασε, γι' αυτό προτιμούμε τη ζωή της ταπεινώσεως, της περιφρονήσεως και της α-γάπης» (Πρεσβεία περί Χριστιανών, XI-XII).

Και ο Αθηναίος απολογητής Αριστείδης, με θάρρος αναφέρει προς τον αυτοκράτορα Αδριανό: «Οι Χριστιανοί... όσα δεν θέλουν να τους κάνουν δεν τα κάνουν στους άλλους... Αυτούς που τους αδικούν τους παρηγορούν και τους αγαπούν, τους εχθρούς φροντίζουν να τους ευεργετούν, είναι πράοι και επιεικείς... Με κάθε ταπεινότητα και καλοκαγαθία συμπεριφέρονται και ψέμα σ' αυτούς δεν υπάρχει... Την χήρα δεν την περιφρονούν, δεν στενοχωρούν το ορφανό· εκείνος δε που έχει προσφέρει σ' αυτόν που δεν έχει με χαρά». Και αφού απαριθμεί ο

Αριστείδης τις φροντίδες των Χριστιανών για τους δούλους, τους ξένους, τους φυλακισμένους, τους πτωχούς, καταλήγει σε μία θαυμαστή διαβεβαίωση: «Είναι έτοιμοι να θυσιάσουν τις ψυχές τους για τον Χριστό· επειδή τις εντολές του με προσοχή εφαρμόζουν, ζώντας με οσιότητα και δικαιοσύνη»(Απολογία 15).

Ο Άγιος Ιγνάτιος ο θεοφόρος συμβουλεύει τους Εφεσίους και τονίζει την δύναμη του παραδείγματος: «Επιτρέψτε σ' αυτούς να παραδειγματιστούν από τα έργα σας. Στο θυμό τους να είστε πράοι, στις μεγαλοστομίες τους να είστε ταπεινόφρονες, στις βλασφημίες τους να απαντάτε με τις προσευχές, στην πλάνη τους να είστε σταθεροί στην πίστη, στην αγριότητά τους να είστε ήμεροι, χωρίς να φροντίσετε να τους μιμηθείτε. Ας γίνουμε αδελφοί τους με την επιείκεια· ας φροντίσουμε να είμαστε μιμητές του Κυρίου, για να μη γίνει κάποιος από σας όργανο του διαβόλου· αλλά με κάθε αγνότητα και σωφροσύνη να μένετε ενωμένοι με τον Ιησού Χριστό σωματικά και πνευματικά» (Προς Εφεσίους Χ).

Ο άγιος Ειρηναίος, επίσκοπος στην Λυών της Γαλλίας, με θαυμασμό λέει για τους απλοϊκούς Χριστιανούς εκείνης της περιοχής: «Δεν έχουν, ούτε χαρτί ούτε γραπτό κείμενο, αλλά κρατούν με επιμέλεια την παλιά παράδοση... έστω και εάν δεν έχουν βιβλία, εφ' όσον έχουν την πίστη, ας είναι η γλώσσα τους βάρβαρη. Οι σκέψεις τους, οι συνήθειές τους, η ζωή τους είναι ποτισμένη από δικαιοσύνη, αγνότητα και σοφία, διότι η πίστη τους δίνει την σοφία και τους κάνει να ευαρεστούν τον Θεό».

Και οι ειδωλολάτρες όμως βεβαιώνουν την νέα αυτή τάξη των πραγμάτων. Ο διοικητής της Βιθυνίας Πλίνιος ο νεώτερος, σε επίσημο έγγραφο προς τον αυτοκράτορα Τραϊανό ομολογεί, ότι δεν βρίσκει κανένα έγκλημα στους Χριστιανούς. Θαυματουργούσαν, λοιπόν, οι Χριστιανοί με το ζωντανό επιχείρημα του παραδείγματος. Προηγείτο μεγάλο διάστημα αγιαστικού και ευεργετικού παραδείγματος χωρίς λόγια. Ερχόταν μία ημέρα, η σοβαρή και θαρραλέα ομολογία και έτσι ολοκληρωνόταν η θαυμαστή μέθοδος της επιδράσεως των Χριστιανών. Το ακαταμάχητο παράδειγμα είχε κάνει το θαύμα του στις σκληρότερες καρδιές των ειδωλολατρών. Και τότε έβλεπε κανείς να προστίθενται στο σώμα των Χριστιανών πλήθη ολόκληρα κατάπληκτων οπαδών.

Οι χριστιανοί ήσαν το αλάτι μέσα στη σάπια ειδωλολατρική κοινωνία. Αναφέρουμε ένα περιστατικό. Κάποτε έκανε πόλεμο ο αυτοκράτορας Μάρκος Αυρήλιος προς τους Σαρμάτες, οπότε η στρατιά άρχισε να βασανίζεται από την δίψα και να βρίσκεται σε αμηχανία. Τότε οι στρατιώτες της Μελιτινής λεγεώνας, που ήσαν Χριστιανοί, γονάτισαν και παρεκάλεσαν με πίστη τον Θεό. Αποτέλεσμα ήταν να τραπούν σε φυγή και να καταστραφούν οι εχθροί, να πέσει δε άφθονη βροχή πάνω στη στρατιά των προσευχόμενων. Η λεγεώνα ονομάσθηκε από τότε Κεραυνοβόλος (Legio Fulminata), το γεγονός δε έκανε τεράστια εντύπωση και το αναφέρει ο ίδιος

ο ειδωλόατρης αυτοκράτορας (Ευσεβίου Εκκλησ. Ιστορία V 5 και Τερτυλλιανού, Απολογητικός ε').

Και μήπως ήταν μόνον αυτή η βροχή; Καθημερινά οι Χρι-στιανοί με το ζωντανό παράδειγμά τους μετέβαλλαν την κοινωνία σε παράδεισο.

<https://bit.ly/3uJjgFb>